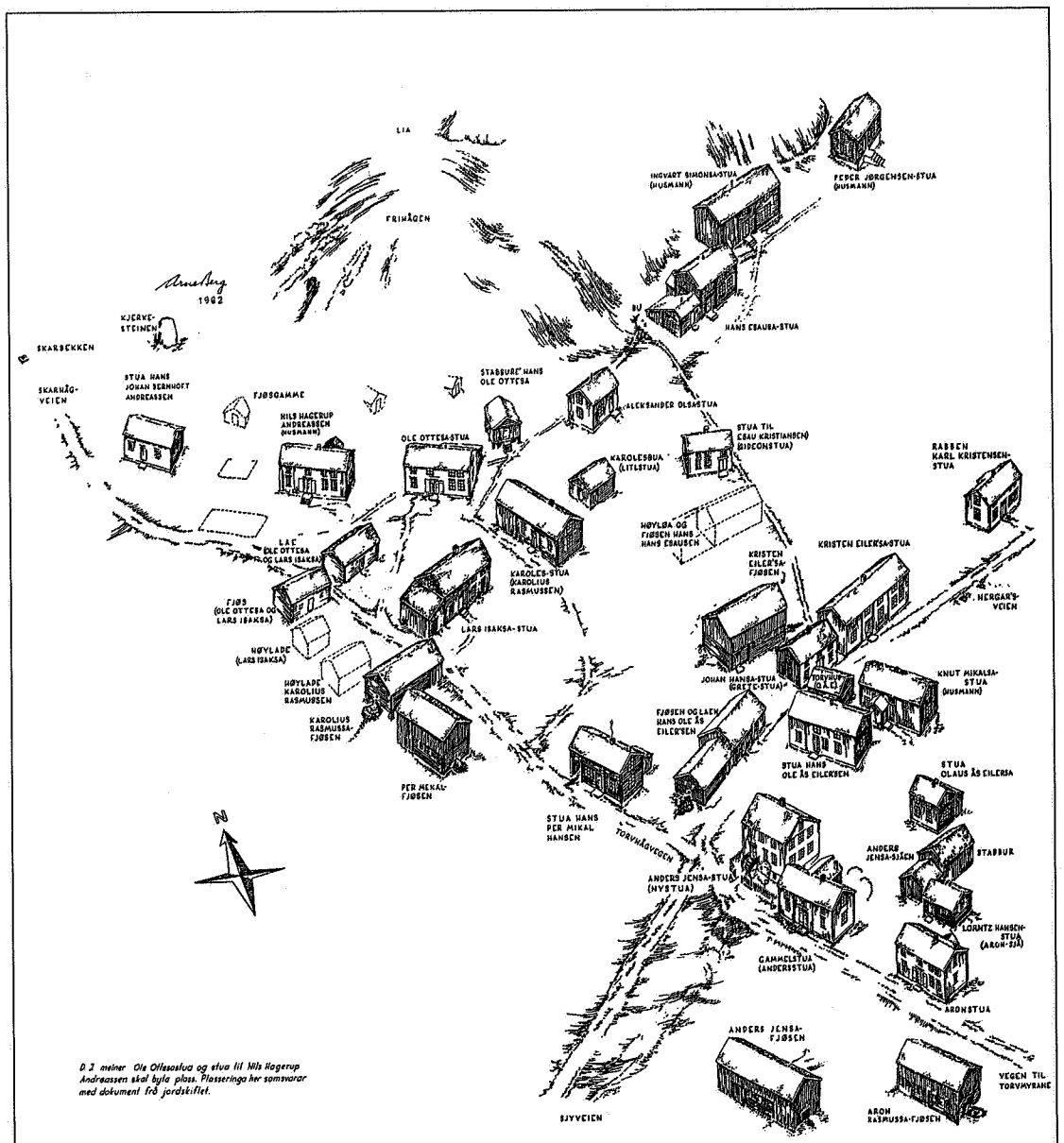
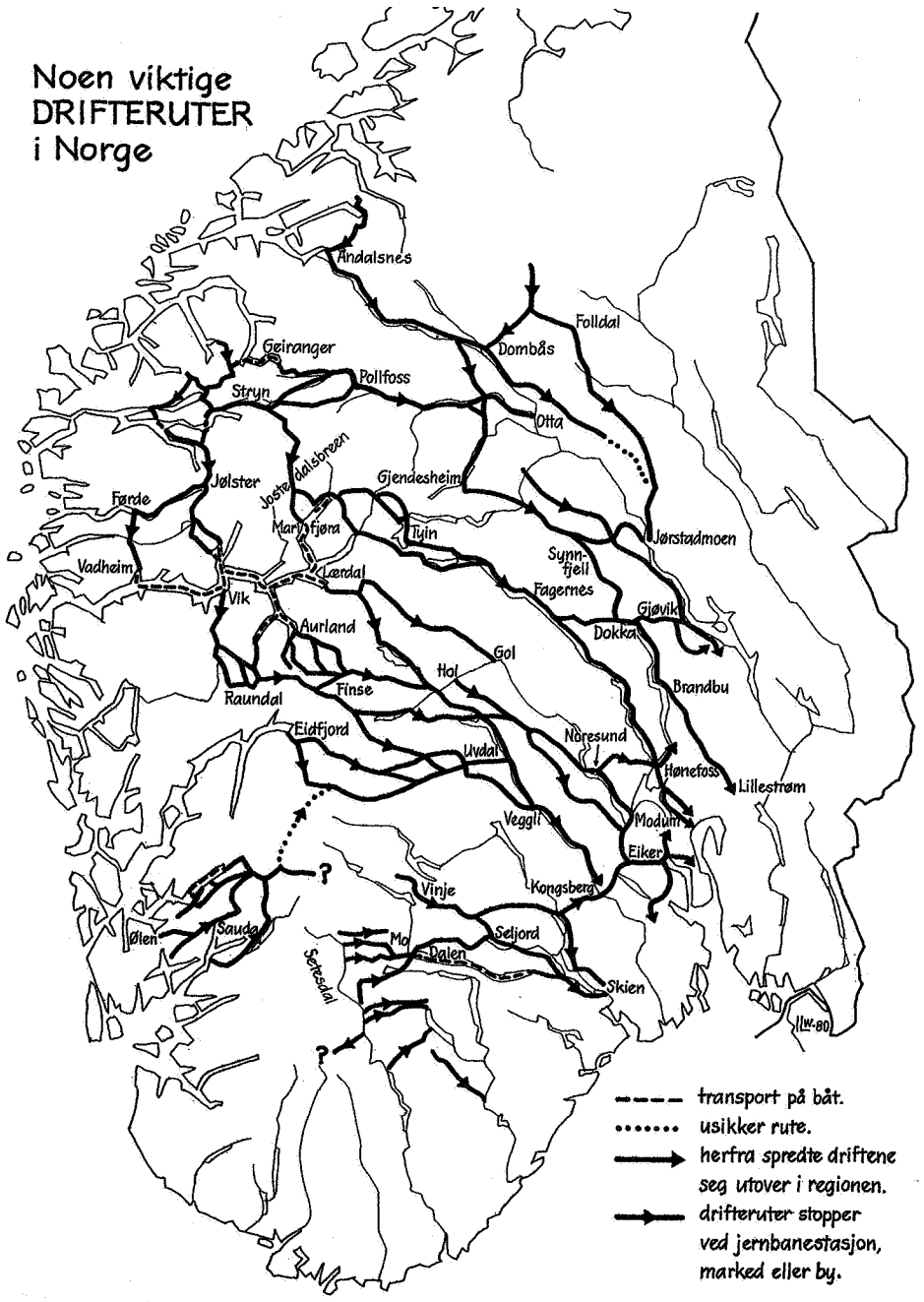
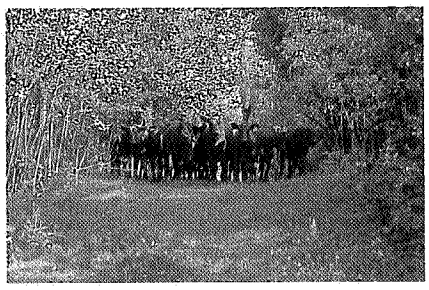

Driftsvegene er knyttet til garden som her fra Øvergården i Bjarkøy, Troms, fra begynnelsen på 1800-tallet. (Fra Berg 1968).

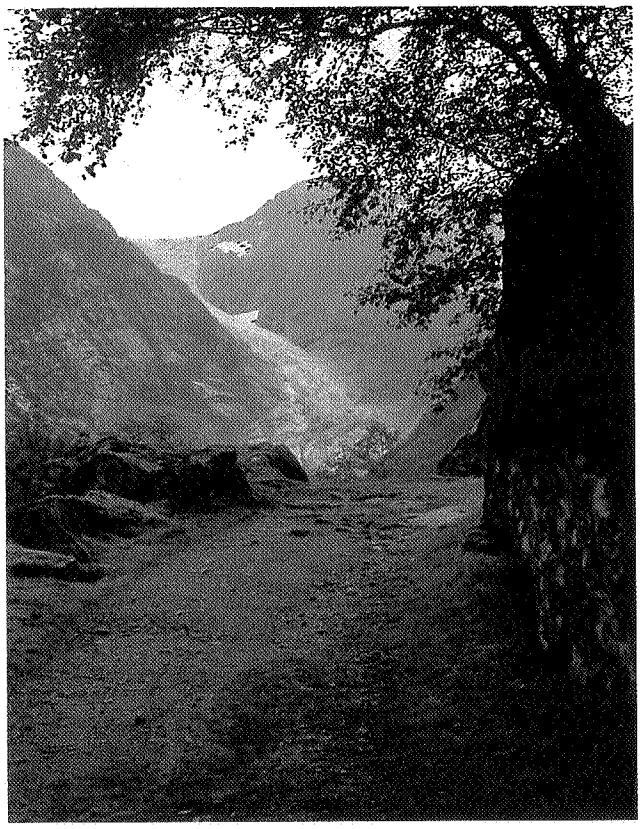

Noen viktige drifteveger i Sør-Norge. (Fra Tobiassen. 1980).

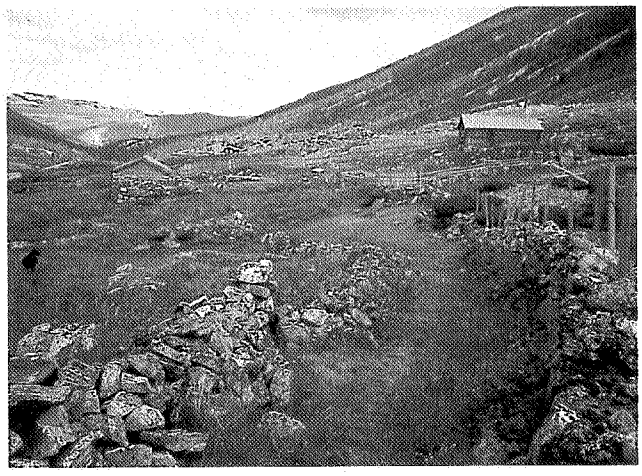
veger finner en i tilknytning til gruver, steinbrudd, kullmiler og tjæremiler. Enkelte ganger har også veger fått navn etter de som bygde dem, som «rallarveger», «tyskerveger» og «russerveger».

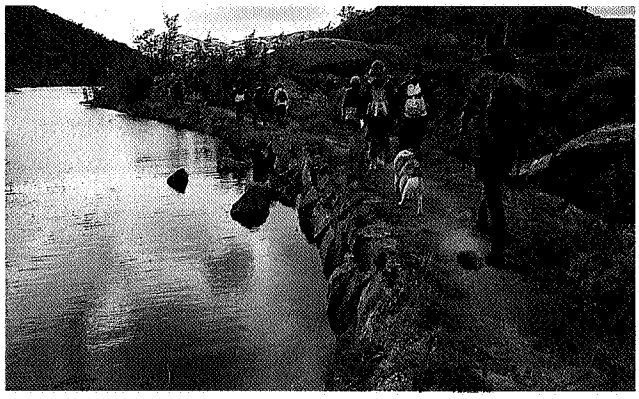
Driftehandelen foregikk innenfor en fast årssyklus. Fekarene reiste rundt på ettervinteren og våren for å tinge dyr. Omkring St. Hans kom de tilbake for å «sanke» dyra. Dyra ble så drevet til fjells hvor de var til høsten. Foto: Jan Feste.

Vegen inn til Bondhusvatn i Mauranger, Hardanger, ble bygget for over 100 år siden. Vegen ble nyttet som industriveg for transport av is fra Bondhusbreen til havna i Sundal. Industrivegen, som også blir kalt «Isvegen», var i sin tid nyttet som en del av ferdselsvegen mellom Sundal og Odda over Folgefonna. Vegen skal nå restaureres og blir en viktig del av satsingen på kultur- og naturbasert reiseliv. Foto: Even Søfteland.

Seterbruket i Norge er over 1000 år gammelt og en rekke seterveger og stølsveger går fra garden i bygda til setra. På forsommeren ble dyra drevet fra garden til setra hvor de skulle være i sommermånedene. Enkelte garder hadde også høst- eller vintersetre i tillegg, som hadde egne veger og stier. Geil inn mot Tundradalssetra. Skjåk. Foto: Ragnhild Hoel, Riksantikvaren.

Betegnelsene «anleggsveg» og «rallarveg» ble brukt fra ca 1860 og framover. Rallarveg i Narvik. Foto: Lars Thulin, Statsskog.

Rallarvegen langs Bergensbanen. Foto: Ragnhild Hoel, Riksantikvaren.

Slep – led

Slep er en primitiv kjøreinnretning hvor lasten legges på to stokker som trekkes av hesten. Slepene var ofte tungt lastet. Stokkene lager spor etter seg på marka og enkelte steder framstår sporene som en rekke parallelle striper i terrenget. En fortolkning av ordet slep viser både til kjøreinnretningen og til de sporene som ble i bakken der slepene hadde gått. «Slepene» var vanlig i hele Europa. Det mest kjente slepet i Norge går over Hardangervidda og kalles Nordmannsslepa.

En «led» er i utgangspunktet betegnelsen på en vannveg, som leden langs kysten. Spesielt i Nord-Norge har vannleden vært den viktigste ferdselsåren. Ordet kan imidlertid også være knyttet til vinterveger, som ved Trysil. Finnskogleden kan følges lange strekninger i grensetraktene mellom Norge og Sverige. Betegnelsen kan óg være knyttet til andre forhold som til kopparleden mellom Sverige og Røros. Pilegrimsleder er de vegene eller farene som pilegrimene ferdet. Ofte var disse ledene identiske med de ordinære ferdselsvegene.

I eldre tider har slep vært et viktig transportmiddel på Hardangervidda sammen med kløvtransport. Disse slepene var viktige ferdselsårer mellom Øst-og Vestlandet. I tillegg kom mye trafikk inn på slepene både fra sørvest og nordvest. Normannsslepa, Holmetjønn. Foto: Johan Bruun.

En led kan være knyttet til vinterveger som ikke har gitt synlige spor i terrenget. Foto: A.B. Wilse. Norsk Folkemuseum.

Hest med kløv, på såkalte «kløvjeveger», var vanlig bl.a. over vidda. Fra Setesdal, Aust-Agder. Foto: Norsk Folkemuseum.

Det omkringliggende landskapet har stor betydning for opplevelsen når en ferdes på mange av de gamle vegene. Tingelstadhøgda, Gran kommune, Oppland. Foto: Jan Feste.

Vegmiljøet

Hvor stort areal vegmiljøet omfatter er avhengig av formen på landskapsrommet. Trange dalfører gir et avgrenset og intimt vegmiljø mens en veg over et åpent fjellplatå med vidt utsyn, har vegmiljø med stor utstrekning. Terrengform, vann, vegetasjon, bebyggelse og andre kulturspor er alle viktige komponenter i vegmiljøet. Hver for seg representerer de opplevelsesverdier for alle som ferdes langs vegen. Samlet gir de vegen identitet og gjør den enkelte parsell enestående.

Landskapet vil alltid være i forandring. I vegmiljøet vil det være større eller mindre variasjoner over tid. Store forandringer kan f. eks. være utbygging langs vegen, mens variasjoner i vegetasjonen fører til mindre forandringer.

Vegen i landskapet

Et hvert landskap har sine særtrekk som preger vegen. Vegen kan fortone seg stille, buktende og myk gjennom bølgende jordbrukslandskap eller den kan gå dramatisk, vill og barsk gjennom stupbratte elvedaler. Landskapet gir vegen karakter og særpreg som det er verdt å verne om.

Motstående side:
I vegmiljøet kan enkelttrær, alleer, spesielle geologiske forekomster, utsiktspunkter m.m. være av spesiell betydning.
Vekslingen mellom åpne lysninger med kulturmark og tette frodige partier gir variasjon og gjør det spennende å ferdes langs vegen. Den bergenske hovedveg gjennom Gran kommune på Hadeland. Foto: Kari Møyner.